

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Αρ. Φακ.:07.02.002.005.001
Αρ. Τηλ.:22800632
E-mail: dme-eidiki-ekp@schools.ac.cy

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

25 Φεβρουαρίου 2026

Διευθυντές/ντριες Γυμνασίων,

**Κατατακτήριες Εξετάσεις στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών/Αρχαιογνωσίας
για εισδοχή στην 1^η Ομάδα Προσανατολισμού (1^η ΟΜΠ) της Α΄ Λυκείου**

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, ενημερώνεστε ότι όσοι/ες μαθητές/τριες απαλλάσσονταν από το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών/Αρχαιογνωσίας κατά τη φοίτησή τους στο Γυμνάσιο και επιθυμούν να ακολουθήσουν την 1^η Ομάδα Προσανατολισμού κατά τη φοίτησή τους στο Λύκειο, υποχρεούνται να παρακαθίσουν σε κατατακτήριες εξετάσεις στο εν λόγω μάθημα.

2. Οι εξετάσεις θα διεξαχθούν εντός της σχολικής μονάδας στην οποία φοιτούν οι μαθητές/τριες, **την Παρασκευή, 12 Ιουνίου 2026 και ώρα 8:00 π.μ.**

3. Ως εκ τούτου, παρακαλείσθε όπως:

- επικοινωνήσετε το συντομότερο δυνατό με τους γονείς/κηδεμόνες των επηρεαζόμενων μαθητών/τριών, για την παραλαβή της **εξεταστέας ύλης, της δομής του εξεταστικού δοκιμίου και του δειγματικού εξεταστικού δοκιμίου** (επισυνάπτονται) από τη Γραμματεία του σχολείου σας και
- αποστείλετε τον κατάλογο με τα ονόματα των μαθητών/τριών του σχολείου σας, οι οποίοι/ες προτίθενται να παρακαθίσουν σε κατατακτήριες εξετάσεις στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών/Αρχαιογνωσίας, το αργότερο **μέχρι τη Δευτέρα, 4 Μαΐου 2026**, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: dme-eidiki-ekp@schools.ac.cy.

4. Σημειώνεται ότι το εξεταστικό δοκίμιο θα ετοιμαστεί από την Επιθεώρηση Αρχαίων Ελληνικών/Αρχαιογνωσίας και θα διορθωθεί από τους/τις εκπαιδευτικούς της αντίστοιχης ειδικότητας του σχολείου.

5. Τονίζεται ότι κατά την εξέταση, θα πρέπει να παραχωρηθούν όλες οι διευκολύνσεις που έχουν εγκριθεί για τα παιδιά από τις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

2025/2026

6. Παρακαλώ όπως, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, αποστείλετε τα αποτελέσματα των εξετάσεων των μαθητών/τριών, για στατιστικούς λόγους, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: dme-aidiki-ekp@schools.ac.cy.

Δρ Γιώργος Κουτσίδης
Αναπληρωτής Διευθυντής
Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2025-2026

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Η εξεταστέα ύλη για τις Κατατακτήριες Εξετάσεις για την Α΄ Λυκείου στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών/Αρχαιογνωσίας,¹ περιλαμβάνει τα πιο κάτω:

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Κατανόηση διδαγμένου αρχαιοελληνικού κειμένου και απόδοσή του στα Νέα Ελληνικά:

- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Β΄, Ενότητα 6, Κείμενο Α΄: *Η ομορφιά δεν είναι το παν* (σελ. 5-6)
Κατανόηση και απόδοση κειμένου στα Νέα Ελληνικά.
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄, Ενότητα 1, Κείμενο: *Ο λύκος και η γριά* (σελ. 5-6)
Κατανόηση και απόδοση κειμένου στα Νέα Ελληνικά.
- Γ΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄, Ενότητα 1, Κείμενο: *Η φροντίδα για το σώμα και την ψυχή* (σελ. 5).
Κατανόηση και απόδοση κειμένου στα Νέα Ελληνικά.
- Γ΄ Γυμνασίου, Κείμενο και παιγνιώδεις ασκήσεις, Χάρων ὁ Λαμψακηνός, *ἼΩροι Λαμψακηνῶν: Τα ἄλογα που χορεύουν*
https://sch.cy/sm/1068/c_gym_aloga_enotita.pdf
Μόνο κατανόηση κειμένου, ὄχι απόδοση στα Νέα Ελληνικά.

B. Ορθογραφία:

- Γ΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 1, Κείμενο: *Η φροντίδα για το σώμα και την ψυχή* (σελ. 5-6)

Γ. Λεξιλογικά (Παραγωγή- Σύνθεση)

- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Β΄, Ενότητα 6 – ρ. *μανθάνω, ἔχω*, σελ. 8-9
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 1 – ρ. *γίγνομαι, λέγω*, σελ. 9-10
- Γ΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄, Ενότητα 1 – ρ. *γιγνώσκω*, σελ. 7-8

Δ. Γραμματική και Συντακτικό²

- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 2 : Κανόνες τονισμού (σελ. 13, 16-18)
- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 4: Οριστική Ενεστώτα του ρήματος *εἶμι* (σελ. 41)
- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Β΄: Ενότητα 7: Οριστική Παρατατικού του ρήματος *εἶμι* (σελ. 26)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 1: Οριστική Μέλλοντα του ρήματος *εἶμι* (σελ. 19)
- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 5: Οριστική Ενεστώτα και Μέλλοντα των βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής φωνής (σελ. 52-53) και τις διαφάνειες (20-26) της παρουσίασης:

¹ Βλ. αναλυτική περιγραφή των δεικτών επιτυχίας και επάρκειας του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών / Αρχαιογνωσίας Γυμνασίου: <http://archm.schools.ac.cy/index.php/el/archaia/analytiko-programma> και τον Προγραμματισμό του μαθήματος: <https://archm.schools.ac.cy/index.php/el/archaia/programmatismoi>.

² Για τα συντακτικά και γραμματικά φαινόμενα μπορούν να αξιοποιηθούν και επαναληπτικές ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο *Δειγματικό Υποστηρικτικό Υλικό Α΄, Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου* καθώς επίσης και στις ενότητες «Κείμενο και παιγνιώδεις ασκήσεις» Α΄, Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου: <https://archm.schools.ac.cy/index.php/el/chrisimo-yliko-gym>.

https://sch.cy/sm/1116/2024_09_imerida_lexilogio_gram_synt_pougiourou_parousiasi.pdf

- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Β΄: Ενότητα 7: Οριστική Παρατατικού και Αορίστου των βαρύτονων ρημάτων ενεργητικής φωνής (σελ. 21-25)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 1: Οριστική Ενεστώτα και Μέλλοντα των βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής (σελ. 15-19)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 2: Οριστική Παρατατικού και Αορίστου των βαρύτονων ρημάτων μέσης φωνής (σελ. 29-30)
- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 4: Προσωπικές αντωνυμίες α΄ και β΄ προσώπου (σελ. 42, 44-45)
- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Β΄: Ενότητα 6: Α΄ κλίση ουσιαστικών (σελ. 10-13)
- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 3: Β΄ κλίση ουσιαστικών (σελ. 31-33)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 2: Επίθετα Β΄ κλίσης (σελ. 25-26)
- Α΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 4: Συντακτική δομή της πρότασης (Βασικοί όροι της πρότασης: Υποκείμενο-Κατηγορούμενο-Αντικείμενο σε αιτιατική) (σελ. 45-47)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 3: Απαρέμφατο Ενεστώτα, Μέλλοντα, Αορίστου ενεργητικής και μέσης φωνής (σελ. 35-36)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 3: Απαρέμφατο Ενεστώτα και Μέλλοντα του ρήματος *είμι* (σελ. 37)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 4: Ειδικό και τελικό απαρέμφατο (σελ. 43-44)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 4: Η σύνταξη του απαρεμφάτου (Ταυτοπροσωπία, Ετεροπροσωπία, (σελ. 44-45)
- Γ΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 3: Συμφωνόληκτα αφωνόληκτα ουσιαστικά Γ΄ κλίσης (σελ. 27-30, 61-62)
- Β΄ Γυμνασίου, Μέρος Β΄: Ενότητα 6 (σελ. 23-26) και Γ΄ Γυμνασίου, Μέρος Α΄: Ενότητα 3 (σελ. 30-31): Μονόπτωτα – Δίπτωτα ρήματα, Άμεσο – Έμμεσο αντικείμενο

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

- **Εισαγωγή στη δραματική ποίηση και στο έργο του Ευριπίδη *Ελένη*, σελ. 5-7**
- **Κατανόηση κειμένου – Γραμματολογικά, πραγματολογικά, ιδεολογικά και ερμηνευτικά στοιχεία, βάσει των σχολίων του σχολικού εγχειριδίου:**
  - Πρόλογος, στ. 1 – 191
  - Πάροδος, στ. 192 – 371
  - Α΄ Επεισόδιο, στ. 437 – 575
  - Επιπάροδος, Β΄ Επεισόδιο, στ. 576-840, 1140-1219
  - Έξοδος, στ. 1653-1870

Σημείωση:

Για το διδακτικό υλικό του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών, βλ. [Διδακτικό Υλικό \(schools.ac.cy\)](https://schools.ac.cy)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δομή εξεταστικού δοκιμίου Αρχαίων Ελληνικών

Διάρκεια εξέτασης: 90 λεπτά

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	
Αξιολογητέα	Μονάδες
A. Κατανόηση και απόδοση διδαγμένου κειμένου: 1. Απόδοση διδαγμένου κειμένου 6-8 στίχων στα Νέα Ελληνικά και εναλλακτικοί τύποι ασκήσεων κατανόησης του αρχαίου κειμένου (μον. 15) 2. <u>Μία</u> (1) ερώτηση πραγματολογική / νοηματική / ερμηνευτική / επικαιροποίησης (μον. 5)	Μονάδες 20
B. Ορθογραφία διδαγμένου κειμένου: Δύο (2) ασκήσεις ορθογραφίας εναλλακτικού τύπου	Μονάδες 5
Γ. Λεξιλογικές ασκήσεις	Μονάδες 15
Δ. Ασκήσεις γραμματικής και συντακτικού	Μονάδες 20
II. Αρχαία Ελληνική Γραμματεία: Ευριπίδη <i>Ελένη</i>	
Θα δοθεί απόσπασμα (ή αποσπάσματα) μέχρι 80 στίχων, βάσει του οποίου οι μαθητές/μαθήτριες θα κληθούν να απαντήσουν σε τέσσερις ερωτήσεις: 1. Μία ερώτηση κλειστού τύπου (αντιστοίχισης, ορθού/λάθους, πολλαπλής επιλογής) (μον. 10) 2. Τρεις ερωτήσεις ανάπτυξης (μον. 30) Θα αξιολογηθούν: Εισαγωγή, περιεχόμενο και οργάνωση του κειμένου, γραμματολογικά, πραγματολογικά, ιδεολογικά και ερμηνευτικά στοιχεία.	Μονάδες 40
	Σύνολο μονάδων: 100

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

ΓΡΑΠΤΕΣ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025-2026

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 90 ΛΕΠΤΑ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑ (10) ΣΕΛΙΔΕΣ

Όνοματεπώνυμο μαθητή/μαθήτριας: _____

Σχολείο: _____

Βαθμός: _____

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Να συμπληρώσετε το ονοματεπώνυμο και το σχολείο σας.
2. Να απαντήσετε σε **ΟΛΑ** τα θέματα πάνω στο γραπτό.
3. Να απαντήσετε σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.
4. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: «Άχιλλεύς»

Ὡς δὲ ἐγέννησε Θέτις ἐκ Πηλέως βρέφος, ἀθάνατον θέλουσα ποιῆσαι τοῦτο, κρύφα Πηλέως εἰς τὸ πῦρ ἐγκρύπτουσα, ἐν νυκτὶ ἔφθειρεν ἐκεῖνο ὃ ἦν αὐτῷ θνητὸν πατρῶον, ἐν ἡμέρᾳ δὲ ἔχριεν ἀμβροσίᾳ. Πηλεὺς δέ, ὅτε εἶδε τὸν παῖδα σπαίροντα ἐπὶ τοῦ πυρός, ἐβόησε. Θέτις, ἐπειδὴ ἐκωλύθη τὴν προαίρεσιν τελειῶσαι, νήπιον τὸν παῖδα ἀπέλιπε πρὸς Νηρηίδας καὶ ὤχετο. Κομίζει δὲ τὸν παῖδα πρὸς Χείρωνα Πηλεὺς. Ὁ δὲ ἔλαβεν αὐτὸν καὶ ἔτρεφε σπλάγχνοις λεόντων καὶ συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων μυελοῖς, καὶ ὠνόμασεν Ἀχιλλέα (πρότερον δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ Λιγύρων) ὅτι τὰ χεῖλη μαστοῖς οὐ προσήνεγκε. Ὡς δὲ ἐγένετο ἑνναετῆς Ἀχιλλεύς, Κάλχας ἔλεγεν ὅτι οὐ δύναται Τροία χωρὶς αὐτοῦ αἰρεθῆναι. Θέτις προεγίνωσκεν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐν στρατείᾳ ἀποθανεῖν. Διὸ ἔκρυπεν αὐτὸν ἐσθῆτι γυναικείᾳ ὡς παρθένον καὶ Λυκομήδει παρέθετο. Κάκεῖ τρεφόμενος τῇ Λυκομήδους θυγατρὶ Δηιδαμείᾳ μίγνυται, καὶ γίνεται παῖς Πύρρος αὐτῷ, ὃ ἔπειτα κληθεῖς Νεοπτόλεμος. Ὅμως Ἀχιλλεύς ἐμηνύθη, καὶ Ὀδυσσεὺς ἐζήτει αὐτὸν παρὰ Λυκομήδει. Τότε δὲ Ὀδυσσεὺς σάλπιγγι ἐχρήσατο καὶ εὔρε Ἀχιλλέα. Καὶ τοῦτον τὸν τρόπον Ἀχιλλεύς εἰς Τροίαν ἦλθε.

Ἀπολλοδώρου *Βιβλιοθήκη* Γ' 13.6 καὶ 8 (Διασκευή: Γ. Ξενής)

A.2. Να γράψετε αν είναι **ορθή** ή **λανθασμένη** καθεμιά από τις ακόλουθες προτάσεις, σύμφωνα με το Κείμενο 2.

(α) Ὄταν ἡ Θέτιδα γέννησε τὸν Ἀχιλλέα, ὁ πατέρας του ἠθέλε νὰ τὸν κάνει ἀθάνατο.	
(β) Ἡ Θέτιδα, ὅταν ὁ Πηλέας ἀνακάλυψε καὶ ματαίωσε τὸ σχέδιό της, φώναξε τὶς Νηρηίδες, τὶς ἀδελφές της, νὰ τὴν βοηθήσουν.	
(γ) Τὸ ἀρχικό ὄνομα τοῦ Ἀχιλλέα ἦταν Λιγύρων.	
(δ) Ὁ μάντης Κάλχας ἔδωσε χρησμό ὅτι ὁ Ἀχιλλέας δὲν μπορεῖ νὰ κυριεύσει τὴν Τροία.	
(ε) Ἡ Θέτιδα γινώριζε ὅτι ὁ Ἀχιλλέας θὰ πεθάνει στὸν πόλεμο.	

(μονάδες 5)

A.3. Με βάση το Κείμενο 1, να γράψετε **έναν (1) λόγο** για τον οποίο ο Λυσίας πίστευε ότι μόνο οι Αθηναίοι άξιζε να έχουν την ηγεμονία όλης της Ελλάδας.

(μονάδες 5)

B. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

B.1. Να συμπληρώσετε τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις της ακόλουθης πρότασης, ώστε να είναι ορθογραφικά σωστές. Αν χρειάζεται, να τις τονίσετε.

Κύριος δὲ γεν__μενος τῶν πραγμάτων Σόλων τὸν τε δῆμον ἠλευθέρωσ__.

Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτεία, 5-11

(μονάδες 3)

B.2. Να εντοπίσετε το ορθογραφικό λάθος που υπάρχει στο ακόλουθο απόσπασμα και να το διορθώσετε.

[...] εἶλοντο κοινή διαλλακτὴν καὶ ἄρχωντα Σόλωνα.

Λανθασμένη λέξη	Διορθωμένη λέξη

(μονάδες 2)

Γ. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ**(ΜΟΝΑΔΕΣ 15)**

Γ.1. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς των λέξεων της Στήλης Α΄ με τα γράμματα των ερμηνειών τους στη Στήλη Β΄. Μία φράση στη Στήλη Β΄ περισσεύει.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. προαιρετικός	α. αφαιρώ από κάποιον το αξίωμα ή τον βαθμό που κατέχει
2. αιρετικός	β. χωρίζω κάτι σε μέρη
3. αιρετός	γ. οικειοποιούμαι ξένη περιουσία, της οποίας μου έχει ανατεθεί η φύλαξη
4. καθαιρώ	δ. εκείνος που υποστηρίζει μια αίρεση
5. διαιρώ	ε. εκείνος που δεν είναι υποχρεωτικός
	στ. εκείνος που εκλέγεται ή που έχει εκλεγεί με ψηφοφορία

1 -	2 -	3 -	4 -	5 -
-----	-----	-----	-----	-----

(μονάδες 5)

Γ.2. Να συμπληρώσετε τα κενά των ακόλουθων προτάσεων με τον κατάλληλο τύπο της λέξης που ταιριάζει.

1. Για να έχει ηλεκτρικό ρεύμα, αγόρασε μια .....

α. γενέτειρα   β. γεννήτρια   γ. γένεση

2. Ισχυρίζεται ότι κατάγεται από ένδοξο .....

α. γέννημα   β. γονικό   γ. γένος

3. Το κατάστημα λειτουργεί με ..... ωράριο.

α. συνεχές   β. προσεχές   γ. περιεκτικό

4. Χρειάζεται μεγάλη ....., όταν οδηγείς σε παγωμένο δρόμο.

α. ανοχή   β. συνοχή   γ. προσοχή

5. Η γυναίκα του υπήρξε φιλόξενη και .....

α. προσποιητή   β. περιποιητική   γ. χειροποίητη

6. Το παλτό που βλέπεις δεν είναι καινούργιο αλλά βαμμένο και .....

α. μεταποιημένο   β. απεριποίητο   γ. ποιητικό

(μονάδες 6)

Γ.3. Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά **δύο (2) απλές** και **δύο (2) σύνθετες λέξεις** από το ρ. *είμι*.

Ρήμα	Απλές λέξεις	Σύνθετες λέξεις
<i>είμι</i>	1.	1.
	2.	2.

(μονάδες 4)

Δ. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 20)

Δ.1. Να επιλέξετε τον κανόνα τονισμού από τη Στήλη Β΄ που δικαιολογεί τον τόνο καθεμιάς από τις πιο κάτω λέξεις του Κειμένου 1 της Στήλης Α΄.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. τοῦτο	α. Η βραχύχρονη συλλαβή, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία.
2. Ἑλλήνων	β. Η προπαραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία.
3. γνόντες	γ. Η μακρόχρονη παραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε περισπωμένη, όταν η λήγουσα είναι βραχύχρονη.
4. ἄκουσαν	δ. Η μακρόχρονη παραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία, όταν η λήγουσα είναι μακρόχρονη.

1 -	2 -	3 -	4 -
-----	-----	-----	-----

(μονάδες 4)

Δ.2. Να αντιστοιχίσετε τους τύπους του ρήματος **διεκινδύνευσαν** (Κείμενο 1) της Στήλης Α΄ με τον ορθό χρόνο της Στήλης Β΄.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. διεκινδύνευσαν	α. Ενεστώτας
2. διακινδυνεύουσιν	β. Μέλλοντας
3. διεκινδύνευσον	γ. Παρατατικός
4. διακινδυνεύουσιν	δ. Αόριστος

1 -	2 -	3 -	4 -
-----	-----	-----	-----

(μονάδες 4)

Δ.3. Να κυκλώσετε την ορθή απάντηση.

(α) Το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα του ρήματος **εἰμί** είναι:

(i) **ἐστί(ν)**

(ii) **ἐσμέν**

(iii) **ἐστέ**

(β) Το απαρέμφατο αορίστου του ρήματος **διώκω** είναι:

(i) **διώκειν**

(ii) **διώξειν**

(iii) **διώξαι**

(μονάδες 2)

Δ.4. Να μεταφέρετε μόνο τις έντονα μαυρισμένες λέξεις των πιο κάτω φράσεων του Κειμένου 1 στον αντίθετο αριθμό.

(α) [...] πολλά μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ **οἱ πρόγονοι** τῶν ἐνθάδε κειμένων εἰργάσαντο

(β) [...] οἱ ἐξ ἐκείνων γεγονότες **τρόπαια** διὰ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν κατέλιπον.

(γ) Μόνοι γὰρ ὑπὲρ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος πρὸς πολλὰς μυριάδας **τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν.**

(δ) [...] **ἔστειλε** πεντήκοντα μυριάδας **στρατιάν.**

(μονάδες 6)

Δ.5. Στην πιο κάτω φράση από το Κείμενο 1, να εντοπίσετε και να γράψετε:

- (α) το απαρέμφατο,
- (β) τον χρόνο του απαρεμφάτου.

Ἦγησάμενοι δ' ἐκεῖνοι, [...], ῥαδίως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἄρξιν, [...]

Απαρέμφατο: _____

Χρόνος απαρεμφάτου: _____

(μονάδες 2)

Δ.6. Να αναγνωρίσετε τη συντακτική λειτουργία των έντονα μαυρισμένων όρων των πιο κάτω προτάσεων από το Κείμενο 1.

(α) [...] πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ **οἱ πρόγονοι** τῶν ἐνθάδε κειμένων εἰργάσαντο, [...]

(β) [...] ἔστειλε πεντήκοντα μυριάδας **στρατιάν**. _____

(μονάδες 2)

ΜΕΡΟΣ II: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

Ευριπίδη *Ελένη*, Α΄ Επεισόδιο, στ. 437-444, 454-510, 535-541

ΜΕΝΕΛΑΟΣ Πέλοπα, που αγωνίστηκες στην Πίσσα

με τον Οινόμαο σ' αρματοδρομίες,

τότε, που 'χες καλέσει τους θεούς σε δείπνο,

να 'χανες τη ζωή σου, πριν ακόμα 440

γεννήσεις το γονιό μου, τον Ατρέα,

κι εκείνος πάλι από την Αερόπη

δυο γιους, τον Αγαμέμνονα κι εμένα

το Μενέλαο, ζευγάρι ξακουσμένο· [...]

Εγώ περιπλανιέμαι

τόσον καιρό στο κύμα ο δόλιος, όσο 455

χρειάστηκα την Τροία για να κουρσέψω·

κι ενώ ποθώ στον τόπο μου να φτάσω,

τη χάρη αυτή οι θεοί δε μου χαρίζουν.

Τριγύρισα τους έρμους της Λιβύης

τους αφιλόξενους γιαλούς και κάθε 460

φορά, που την πατρίδα μου ζυγώνω,

μακριά με ξανασπρώχνουν οι ανέμοι,

χωρίς μες στα πανιά μου να φουσκώσει ποτέ πρίμος αγέρας για τη Σπάρτη.	465
Και τώρα ναυαγός ο μαύρος, δίχως φίλους στη χώρα βγήκα εδώ. Συντρίμμια γίνηκε το καράβι μου στους βράχους. Μου ξέμεινε η καρένα μόνο κι έτσι πάνω της έχω ανέλπιστα γλιτώσει, με την Ελένη που 'φερα απ' την Τροία.	470
Ποιος είναι ο τόπος, ποιοι τον κατοικούνε; Δεν ξέρω· με τα ρούχα μου κουρέλια ντρεπόμεουν να ρωτήσω τους ανθρώπους. Ο ευτυχισμένος, όταν κακοπάθει, νιώθει πικρότερη τη δυστυχία,	475
παρ' όσο αυτός που από παλιά την ξέρει. Τώρα με τυραννά σκληρά η ανάγκη· ψωμί δεν έχω ή ρούχο, καθώς δείχνουν τ' απομεινάρια από το караβίσιο	480
πανί που· μαι ζωσμένος· τους χιτώνες, τα λαμπρά πέπλα η θάλασσα κατάπτε. Στα βάθη μιας σπηλιάς κρατάω κρυμμένη τη γυναίκα μου, αιτία στις συμφορές μου, κι όσοι απομείναν απ' τους σύντροφούς μου,	485
τους έβαλα να τη φυλάγουν. Μόνος γυρίζω ψάχνοντας για κείνους νά 'βρω κάτι να τους χορτάσω. Μόλις είδα το σπίτι αυτό με τους θριγκούς τριγύρω και τον ωραίο πυλώνα – αρχοντικό 'ναι – ζύγωσα· κάτι ελπίζω για τους ναύτες	490
να οικονομήσω· απ' τους φτωχούς δεν έχεις, ακόμη κι αν το θέλουνε, βοήθεια. Έε· δε θα 'ρθεί ένας θυρωρός στην πόρτα να πει στο νοικοκύρη τα δεινά μου;	495
ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ Ποιος είναι κει όξω; Φύγε, γιατί στέκεις στη θύρα; Θα ενοχλήσεις τους αφέντες Θα σε σκοτώσουν, Έλληνας αν είσαι. Κανέναν δεν αφήνουν εδώ νά 'ρθει.	500
MEN. Σωστά μιλάς, γριούλα, να, σ' ακούω· όμως κι εσύ μαλάκωσε λιγάκι.	500
ΓΕΡ. Φεύγα· δουλειά μου να εμποδίζω, ξένε, τους Έλληνες το σπίτι όταν ζυγώνουν.	
MEN. Μη σπρώχνεις ντε, το χέρι μη μου σφίγγεις. ΓΕΡ. Εσύ θα φταις, στο λέω, αν δε μ' ακούσεις.	505
MEN. Πήγαινε μέσα, πες στ' αφεντικά σου.	505
ΓΕΡ. Κακό για σένα, αν μάθουνε πως ήρθες. MEN. Τους ναυαγούς κανείς δεν τους πειράζει. ΓΕΡ. Κάποιο άλλο σπίτι τότες άντε να 'βρεις. MEN. Δε φεύγω, θα μπω μέσα, να μ' αφήσεις. ΓΕΡ. Ενόχληση έχεις γίνει, θα σε διώξουν. [...]	510

